

Sygn. akt III Ca 1016/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik (spr.)

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 r. w Gliwicach na rozprawie sprawy

z powództwa R. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o naprawienie szkód górniczych

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 lutego 2016 r., sygn. akt II Cgg 7/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 o tle, że w miejsce zasądzonej w punkcie 1 kwoty 280.564,79 zł zasądza kwotę 293.933,79 zł (dwieście dziewięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset trzydzieści trzy złote i siedemdziesiąt dziewięć groszy) przy czym:

- kwotę 281.384 zł (dwieście osiemdziesiąt jeden tysięcy trzysta osiemdziesiąt cztery złote) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 10 lutego 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie,

- kwotę 293.933,79 zł (dwieście dziewięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset trzydzieści trzy złote i siedemdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 lutego 2016 r.;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 2.479 zł (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem niewiszczonych kosztów sądowych od uiszczenia których powódka była zwolniona.

SSR(del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Barbra Braziewicz SSO Teresa Kołeczko-Waclawik

Sygn. akt III Ca 1016/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od pozwanej (...) S.A. w K. na rzecz powódki R. G. odszkodowanie w wysokości 280.564,79 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 lutego 2016r., nakazał pozwanej naprawienie szkody w pawilonie handlowym posadowionym na nieruchomości powódki w sposób opisany w pkt. 2 sentencji wyroku, oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że nieruchomość, której powódka jest współwłaścicielką została uszkodzona na skutek działalności górniczej zakładu pozwanej. Budynek mieszkalny, ogrodzenie, szambo i nawierzchnia chodników zostały uszkodzone w takim stopniu, że ich restytucja naturalna okazała się ekonomicznie nieopłacalna, gdyż koszt remontu przekraczałby aktualną wartość techniczną obiektów. Naprawie podlegał jedynie budynek pawilonu handlowego.

Na podstawie opinii biegłego z zakresu budownictwa i szkód górniczych Z. L. sąd I instancji ustalił, że naprawienie szkody w budynku mieszkalnym, ogrodzeniu, szambie i nawierzchni chodników winno nastąpić przez zapłatę odszkodowania, które biegły określił na 293.933,79 zł. Ponieważ na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 13.10.2005r pozwana wypłaciła powódce kwotę 13.369 zł. z tytułu utraty wartości handlowej budynku mieszkalnego, Sąd Rejonowy pomniejszył wyliczone przez biegłego odszkodowanie o tę kwotę stwierdzając, iż zaistniały ku temu przesłanki. Z tego względu w pkt. 1sentencji wyroku, na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy z 4 lutego 1994r. prawo geologiczne i górnicze, zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 280.564,79 zł., zaś w pkt. 2 sentencji, na podstawie art. 94 ust. 1 powyższej ustawy orzekł o naprawie pawilonu handlowego. Co do możliwości naprawienia szkody częściowo poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego, a częściowo poprzez zapłatę odszkodowania powołał się na Uchwałę Sądu Najwyższego z 12 maja 2004r. III CZP 20/04.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej w pkt. 1 kwoty orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., określając datę początkową ich naliczania na dzień 11 lutego 2016r. jako dzień ogłoszenia wyroku i stwierdził, że dopiero orzeczenie sądu ukształtowało zobowiązanie pozwanej.

Ponieważ powódka wygrała sprawę w 95% , a więc prawie w całości, o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku wniosła powódka.

Zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo w zakresie żądania zapłaty dalszego odszkodowania w wysokości 13.369 zł. oraz co do daty początkowej naliczania odsetek, którą w jej ocenie winna być data 29 sierpnia 2014r.

Zarzuciła naruszenie prawa materialnego - art. 94 i 95 ustawy prawo geologiczne i górnicze, art. 455 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c., a także naruszenie prawa procesowego – art. 233§ 1 k.p.c. poprzez uznanie, że zasadnym było pomniejszenie wyliczonego odszkodowania odpowiadającego wartości odtworzeniowej budynku, pomniejszonego o stopień jego naturalnego zużycia o kwotę 13.369 zł. wypłaconą z tytułu utraty wartości handlowej budynku w sytuacji, gdy odszkodowanie za utratę wartości rynkowej budynku nie ma żadnego wpływu na ustalenie jego wartości odtworzeniowej i stanowi naprawę innej szkody. Odnośnie daty początkowej naliczania odsetek podniosła, że błędne było przyjęcie, iż datą wymagalności roszczenia o odsetki jest data wydania wyroku, gdyż odsetki winne zostać zasądzone od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej opinii biegłego R. M. tj. od dnia 29 sierpnia 2014r. bowiem w tej dacie roszczenie powódki stało się wymagalne.

Przedstawiając powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie w pkt. 1 sentencji wyroku odszkodowania w wysokości 293.933,79 zł z ustawowymi odsetkami od 29 sierpnia 2014r. do 31 grudnia 2015r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. oraz zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja w przeważającej części musiała odnieść skutek.

Sąd odwoławczy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne. Prawidłowa jest też podstawa prawna rozstrzygnięcia odwołująca się do przepisów ustawy z 4 lipca 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005.228.1947 j.t. ze zm.), albowiem zarówno zdarzenie wywołujące szkodę na nieruchomości, jej powstanie jak i wszczęcie postępowania w sprawie miało miejsce przed dniem 1 stycznia 2012r., a więc przed wejściem w życie przepisów ustawy z 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2016. 1131. j. t. ze zm.).

Badając sprawę w granicach zaskarżenia i oceniając zarzuty apelacji, sąd odwoławczy uznał ich zasadność w zakresie kwestionowanego pomniejszenia przez Sąd Rejonowy wysokości odszkodowania oraz częściowo co do oznaczenia początkowej daty naliczania odsetek.

Trafnie bowiem zarzuca powódka, że brak było podstaw do pomniejszenia odszkodowania za uszkodzony budynek mieszkalny z uwagi na wypłaconą w 2005r. kwotę 13.369 zł. stanowiącą rekompensatę z tytułu utraty wartości handlowej budynku.

W uzasadnieniu wyroku sąd I instancji zamieścił w tej kwestii jedynie lakoniczne stwierdzenie, że zaistniały przesłanki do pomniejszenia odszkodowania o kwotę wcześniej wypłaconą przez pozwaną, ale nie wyjaśnił, na czym taką ocenę oparł.

Z uwagi na ekonomiczną nieopłacalność restytucji naturalnej budynku, ogrodzenia, szamba i nawierzchni chodników, zasadnie Sąd Rejonowy na podstawie art. 95 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego uznał, że naprawienie szkody w tej części nastąpić winno poprzez zapłatę odszkodowania.

Z postanowienia dowodowego Sądu z 13 kwietnia 2015r. wynika, że wysokość odszkodowania - przy oczywiście ziszczeniu się przesłanek do jego wypłacenia - winna być określona przez biegłego jako wartość odtworzeniowa budynku pomniejszona o stopień naturalnego zużycia (postanowienie dowodowe k. 416). Taki sposób wyliczenia odszkodowania przyjął w opinii, na której opiera się rozstrzygnięcie, biegły Z. L.. W tych okolicznościach wypłacone powódce w 2005r. odszkodowanie w wysokości 13.369 zł. jako rekompensata za utratę wartości handlowej budynku, w żaden sposób nie mogło wpływać na wysokość odszkodowania wyrażającego się koniecznością poniesienia niezbędnych środków finansowych na doprowadzenie obiektu (odtworzenie jego substancji) do stanu sprzed szkody przy uwzględnieniu stopnia naturalnego zużycia. Jak zasadnie podnosi powódka w apelacji, wartość odtworzeniowa i wartość handlowa to dwie różne wartości, które są niezależne od siebie, w żaden sposób się nie uzupełniają i na siebie nie wpływają.

W tych okolicznościach, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego brak było przesłanek do pomniejszenia odszkodowania o wypłaconą w 2005r. kwotę 13.369 zł.

Odnosnie daty początkowej naliczania odsetek, zasadnie podnosi powódka, że z opinii biegłego R. M. z 10 sierpnia 2014r. (opinia k. 332-349), doręczonej pozwanej w odpisie 28 sierpnia 2014r. (dowód doręczenia k. 356) wynikało, że w ocenie biegłego właściwym sposobem naprawienia szkody jest wypłata odszkodowania w wysokości aktualnej wartości technicznej budynku oraz obiektów towarzyszących. Tak więc od tego czasu w ocenie powódki można mówić o powstaniu roszczenia pieniężnego, a tym samym od tego czasu pozwana nie płacąc odszkodowania opóźniała się w spełnieniu świadczenia, a tym samym od tej chwili możliwe było naliczanie odsetek za opóźnienie.

W uzasadnieniu wyroku z 8 lutego 2012r. V CSK 57/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że odsetki od zasądzonej kwoty odszkodowania należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania. W dacie zgłoszenia roszczenia obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego zgodnie z art. 455 k.c. staje się wymagalny. Rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania podlega weryfikacji w toku procesu. Nie zmienia to jednak faktu, że chodzi o weryfikację roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia a nie dopiero w dacie

sprecyzowania kwoty i przedstawienia dowodów. Jeśli po weryfikacji okaże się, że ustalona kwota odszkodowania nie przekracza wysokości kwoty żądanej wcześniej, nie ma przeszkód do zasądzenia odsetek od tej wcześniejszej daty.

W sprawach o naprawienie szkód górniczych poszkodowany nie jest uprawniony do określenia w pozwie sposobu jej naprawienia. Dopiero gdy okaże się w toku postępowania sądowego, że z przyczyn o których mowa w art. 95 ustawy prawo geologiczne i górnicze z 1994r. nie może być przywrócony stan poprzedni, tylko naprawienie szkody wymaga zapłaty odszkodowania pieniężnego, można mówić o powstaniu roszczenia o świadczenie pieniężne. Od tej daty możliwe jest obliczanie odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia przez zobowiązanego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 13.9.2012r. V CSK 379/11).

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy podnieść należy, że w pozwie z dnia 14 kwietnia 2010r. powódka domagała się zobowiązania pozwanej do naprawienia szkody na nieruchomości, w tym w budynku mieszkalnym i pawilonie handlowym, poprzez przywrócenie obiektów do stanu poprzedniego. Dopiero w piśmie z 30 marca 2015r., w związku z treścią opinii biegłego R. M., której treść była jej znana od sierpnia 2014r., sprecyzowała żądanie domagając się od pozwanej zapłaty odszkodowania (pismo k. 411). Odpis pisma został doręczony pozwanej na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2015r., stąd w ocenie Sądu Okręgowego dopiero od dnia następnego po doręczeniu pozwanej stanowiska powódki – w związku z regulacją art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. - pozwana pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Od tego więc dnia tj. 14 kwietnia 2015r. możliwe było naliczanie odsetek ustawowych.

W piśmie z 30 marca 2015r. powódka żądając zapłaty odszkodowania w wysokości 321.086 zł., zaliczyła na jej poczet również odszkodowanie za pawilon handlowy w wysokości 39.702 zł., którego naprawa poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego okazała się uzasadniona i celowa. Tak więc pozostała kwota odszkodowania za szkody w budynku mieszkalnym, ogrodzeniu, szambie i nawierzchni chodników określona została w powyższym piśmie na 281.384 zł. Dlatego od tej kwoty zasadne było naliczanie odsetek ustawowych od dnia 14 kwietnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r., a od dnia 1 stycznia 2016r. do 10 lutego 2016r. naliczanie odsetek ustawowych za opóźnienie, zaś od dnia wyroku tj. 11 lutego 2016r. zasadne było naliczanie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 293.933,79 zł., co do której powódka rozszerzyła żądanie w piśmie z 31 lipca 2015r., ale do dnia ogłoszenia wyroku, poza wykazaniem, że przesała pismo pozwanej, nie wykazała, że pismo zostało jej doręczone.

Mając powyższe na uwadze sąd odwoławczy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. a w części oddalając apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Ponieważ powódka wygrała apelację w przeważającej części, albowiem w całości zasadnym był zarzut w zakresie żądania zapłaty dalszego odszkodowania w wysokości 13.369 zł., a co do zasady zarzut naliczania odsetek za opóźnienie nie od daty wyroku ale od daty wcześniejszej - o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Na rzecz powódki zasądzone zostały koszty zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 15 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804. ze zm. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 3.10.2016r. Dz. U. 2016.1667.) w wysokości trzykrotności stawki minimalnej (3 x 2400 zł.), z uwzględnieniem zawłości sprawy, obszernego materiału dowodowego w tym opinii biegłych i znacznego nakładu pracy pełnomocnika powódki, który co do zgłoszonego w apelacji zarzutu o bezzasadności pomniejszenia wysokości należnego powódce odszkodowania wielokrotnie zajmował stanowisko w pismach procesowych i na rozprawie, a w apelacji szczegółowo zarzut ten wyjaśnił.

Na podstawie art. 113 ust. 1 u.o.k.s. w oparciu o art. 3 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 13 ust. 1 u.o.k.s. nakazano pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa opłatę od apelacji w wysokości 2.479 zł od której powódka była zwolniona.

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Barbara Braziewicz SSO Teresa Kołeczko-Waławik